

Nr 39.

Af herr **Berglund, Jan Erik**, om ändring i tekniska högskolans aflöningsstat beträffande vaktmästare, laboratorietjänare och maskinist.

Genom 1909 års Riksdagsbeslut reglerades nu gällande lönestat för Kungl. Tekniska Högskolan att tillämpas från och med år 1910.

Därmed bestämdes af Riksdagen till siffran såväl lönen som tjänstgöringspenningar för samtliga befattningsinnehafvare, och uppfördes betjäningen därmed på s. k. ordinarie stat. Dessförinnan åtnjöt »Högskolan» ett visst anslag, hvarifrån bland annat aflöning utgick till betjäning på sätt Högskolestyrelsen ägde att närmare besluta.

På grund af de alltsedan midten af 1890-talet alltjämt stegrade lefnadskostnaderna funno sig Högskolans betjänte omsider nödsakade att ingå till styrelsen med vördsam anhållan om sådan förbättring af löneförmånerna, som på grund af dyrtidsförhållandena kunde anses af behovet påkallade. Denna framställning föranledde, att Tekniska Högskolans styrelse hos Kungl. Maj:t äskade ett förhöjdt anslag för att kunna tillmötesgå betjäningens begäran.

I afbidan på en redan planerad lönereglering framlade Kungl. Maj:t för 1907 års Riksdag proposition om anslaget höjande så, att en tillfällig löneförbättring för åren 1908 och 1909 skulle kunna åstadkommas. Riksdagen beviljade också propositionen, hvarigenom 10 % förhöjning af då existerande löner fastställdes för de båda åren liksom för andra med dem jämställda befattningsinnehafvare.

En för Tekniska Högskolans utvidgning och omorganisation tillsatt kommitté framlade under denna tid utom förslag i förenämnda syfte äfven förslag om lönereglering.

Af Kungl. Maj:t på kommittébetänkandet grundad proposition förelåg vid 1909 års riksdag med det resultat, som i början blifvit nämndt.

Tekniska Högskolans af löneregleringen berörda betjäning, då denna reglering trädde i kraft, utgjordes af en 1:ste vaktmästare, fyra laboratorietjänare och en maskinist. Dessa äro alla såsom ordinarie befattningsinnehafvare anställda vid Högskolan: förste vaktmästaren K. A. Johansson sedan den 1 augusti 1892, laboratorietjänaren vid Bergsskolan C. A. Svensson sedan den 1 oktober 1895, laboratorietjänarne vid kemiska laboratoriet, Fysiska och elektrotekniska laboratoriet F. E. Ahlstrand och E. G. Tyllström och maskinisten K. A. Korsner, alla tre sedan den 1 januari 1899, samt laboratorietjänaren vid kemiska laboratoriet A. Törnqvist sedan den 1 januari 1908.

Lönerna för ofvannämnda betjante äro:

1:ste vaktmästaren kr. 900: —.

Laboratorietjänarna och maskinisten 700 kr. hvardera.

Tjänstgöringspenningar:

1:ste vaktmästaren 450 „

laboratorietjänarna och maskinisten 350 „ hvardera

Ortstillägg för samtliga 150 „ „

Från dessa summor, kr. 1,500 för 1:ste vaktmästaren och kr. 1,200 för hvar och en af de öfriga, fråndrages kr. 250 på hvar och en för åt-njuten bostadsförmån.

Löneregleringen bestämde vidare för hvar och en ett ålderstillägg efter fem och ytterligare ett efter tio års tjänstgöring, å hvardera 100 kr.

Med undantag af 1:ste vaktmästarens äro inkomstförhållandena ungefär desamma som under åren 1908 och 1909, beroende därpå, att inga ålderstillägg fått uppbäras.

Då vid löneregleringens tillämpning den 1 januari 1910 K. A. Johansson räknade en tjänstetid af 17 år och 5 månader, C. A. Svensson 15 år och 3 månader, F. E. Ahlstrand, E. G. Tyllström och K. A. Korsner jämmt 11 år hvardera, lefde alla dessa fem i den bestämda öfvertygelsen, att på grund af tjänstårsberäkning vara berättigade i högsta lönegraden. Emellertid erhöles, som nämndt, inga ålderstillägg, hvilket vid närmare efterforskning med all sannolikhet berodde därpå, att ingen framställning af vederbörande gjorts i syfte att dessa fem betjante måtte tillerkännas tjänstårsberäkning. Det var därför gifvetvis med stor besvikenhet dessa togo del af beslutet om löneregleringen, då ålderstilläggen i fyra fall på fem skulle bli den enda väntade inkomstförbättringen.

Under förutsättning, att ålderstilläggen af samtliga skola intjänas på tio år, räknadt från 1910 års början, och att alla komma att göra det, i stället för att få tillgodoräkna sig redan 1910 innehafda tjänstår; erhåller

hvar och en därigenom 1,500 kronors mindre inkomst under ifrågavarande tioårsperiod, som synes, en för dylika tjänsteställningar afsevärd summa. Helt naturligt ansågo sig de som saken berörde vara i sin fullgoda rätt till ålderstillägg ehuru ej formellt sedt före 1910 varit uppförda på ordinarie stat, dock utan afbrott i tjänsten varit anställda såsom ordinarie befattningsinnehafvare vid Tekniska Högskolan under förut angifna tidsperioder. Och då allting i öfrigt, beträffande tjänsteåligganden, afdrag å lönen till Civilstatens Pensionsinrättning m. m. gifvit vid handen, att i realiteten ingen skillnad förefunnits mellan Högskolebetjäningen och andra i statens tjänst närmast jämställda, må det ej förvåna, att såväl en önskan som bestämd förväntan existerat att äfven i rättigheter blifva likställda.

Det förhållandet, att Högskolans herrar professorer i enlighet med vederbörandes framställning vid samma lönereglering beviljades att räkna sig till godo redan innehafda tjänstår, stärkte den uppfattningen, att ett förbiseende beträffande betjäningens motsvarande rättighet ägt rum. I anledning häraf gjordes af de fem Högskolans betjante, som voro intresserade i ålderstillägsfrågan, underdånig anhållan hos Kungl. Maj:t om sådana åtgärders vidtagande, att ålderstilläggen måtte beviljas utgå redan från och med år 1910 på grund af redan då innehafda tjänstår.

Såväl Högskolans nuvarande rektor som dess styrelse hysa i princip samma uppfattning om betjäningens rätt i fråga, som betjäningen själf, hvilket också framgått af på sin tid afgifna utlåtanden. Detta oaktadt föranledde den i underdånighet gjorda framställningen icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd på grund af den ursprungliga framställningen i löneregleringsfrågan och Riksdagsbeslutets formulering.

Det vill äfven synas, att utom förlusten af ålderstillägg under förut angifna omständigheter en annan konsekvens följer, nämligen ett menligt inverkan på pensionsfrågan; ty utan rätt till tjänstårsberäkning före 1910 lärer väl ingen af åsyftade tjänsteinnehafvare vid 67 års ålder komma upp till oafkortad pensionsrätt.

Af hvad sålunda anförts se sig ifrågavarande betjante med dem till buds stående medel urståndsatta att vinna rättelse beträffande sina ålderstillägg.

Då det synes otroligt, att Riksdagens mening skulle varit den att underkänna statstjänarens genom mångårigt arbete i verkligheten intjänade förmåner, finner jag det i hög grad behjärtansvärdt, att sådan åtgärd vidtages, att Tekniska Högskolans betjäning genom Riksdagens försorg sättes i tillfälle att åtnjuta ålderstillägg på sätt 1909 års lönereglering bestämmer, oaktadt densamma icke före denna reglering var uppförd på ordinarie stat.

Gifvetvis hade det varit önskvärdt, att en framställning i detta syfte gjorts snarast möjligt efter lönereglerns tillämpning, d. v. s. till 1911 års Riksdag, men då ifrågavarande betjante ej tidigare haft det fullt klart för sig, att endast Riksdagen ägde besluta i ett dylikt fall, torde det vara ursäktligt, om frågan först nu förelägges densamma till pröfning.

På grund af hvad jag anförde får jag hemställa,

att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i Riksdagsbeslutet af år 1909 angående lönereglern för Kungl. Tekniska Högskolans vaktmästare, laboratorietjänare och maskinist, att dem må tillerkännas rätt till tjänstårsberäkning från sin anställningsdag såsom ordinarie befattningsinnehafvare vid Högskolan.

Stockholm den 26 januari 1912.

J. E. Berglund.
